

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Karla Kosteckého a soudkyň Mgr. Lucie Trejbalové a Mgr. Karolíny Tylové, LL.M., ve věci žalobců: a) **Laubra, nar.** b) **Laubrové Žirovnické, nar.** c) **Laubra, nar.** všichni trvale bytem právně zastoupených Mgr. Miroslavem Krutinou, advokátem se sídlem AK Vyšehradská 423/27, Praha 2 - Nové Město, proti žalovanému **Krajskému úřadu Libereckého kraje**, se sídlem U Jezu 642/2a, Liberec 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 11. 2010, č.j. KULK 74316/2010, sp. zn. SO/M/407/2010/Po,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí Krajského úřadu Libereckého kraje ze dne 9. 11. 2010, č.j. KULK 74316/2010, sp. zn. SO/M/407/2010/Po se pro nezákonnost zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen uhradit žalobcům náklady řízení ve výši 26.946,- Kč k rukám Mgr. Miroslava Krutiny, advokáta se sídlem AK Vyšehradská 423/27, Praha 2, do 15 dnů ode dne právní moci rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou podanou v zákonné lhůtě se žalobci domáhali zrušení shora uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobců a potvrzeno rozhodnutí Městského úřadu Jablonec nad Nisou, odbor správní, matriční úřad (dále jen „správní orgán prvního stupně“) ze dne 20. 9. 2010, č.j. 3904/2010/SPR/MaÚ, kterým matriční úřad zamítl žádost žalobců a) a b) o povolení změny příjmení nezl. Laubra na příjmení Laubr Žirovnický.

Žalobci v žalobě namítali, že zákonnou úpravu příjmení v českém právním řádu je nutno interpretovat ústavně konformní způsobem, a v případě jejího rozporu s mezinárodními úmluvami, jimiž je Česká republika vázána (zejména článek 8 Evropské Úmluvy o lidských právech a základních svobodách), jakož i ústavněprávními normami (článek 10, odst. 2 Listiny základních práv a svobod), je třeba dát přednost při výkladu těmto normám. Žalobci jsou přesvědčeni, že neexistuje relevantní důvod, proč by neměla být umožněna požadovaná změna příjmení, neboť žalobci a) a b) dostatečně prokázali vážný zájem na změně příjmení svého dítěte, která je v zájmu nezletilého. I v případě, že nositelem dvou příjmení je pouze jeden z rodičů, nemůže být tato skutečnost sama o sobě důvodem k tomu, aby byl požadavek na změnu příjmení nezletilého z jednoho na více příjmení zamítnut. Žalobci proto považují výklad § 70 odst. 1, písm. d) zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení (dále jen „zákon o matrikách“) za nesprávný, ústavně nekonformní. Podle žalobců neexistuje žádné legitimní opodstatnění toho, aby jejich společná vůle byla omezena jen z toho důvodu, že formálně je nositelem dvou příjmení pouze matka, ačkoli otec dítěte se změnou dítěte příjmení souhlasí a nové příjmení nezletilého obsahuje i příjmení jeho. Ze všech výše uvedených důvodů považují žalobci napadené rozhodnutí žalovaného za nezákonné a navrhuji, aby bylo zrušeno a věc vrácena žalovanému k dalšímu řízení.

K podané žalobě se písemně vyjádřil žalovaný, který setrval na svých závěrech uvedených v napadeném rozhodnutí a navrhl žalobu zamítnout s tím, že zákon o matrikách v § 72 odst. 2 taxativně vymezuje, za jakých podmínek je možné povolit změnu příjmení. Změna příjmení se dle tohoto ustanovení povolí zejména tehdy, jde-li o příjmení hanlivé, nebo směšné, nebo je-li proto vážný důvod. V případě, že by správní orgán shledal důvody podané žádosti jako vážné, nelze opomíjet znění § 70 zákona o matrikách, který taxativně stanoví, za jakých podmínek je možné užívat více příjmení. Toto ustanovení neumožňuje užívat více příjmení, pokud by jej občan nabyt změnou ve správním řízení. Zároveň se v tomto konkrétním případě nejedná o příjmení dítěte po jeho rodičích, neboť ti oba nejsou oprávněni užívat více příjmení, oprávněná je pouze matka dítěte Lenka Laubrová Žirovnická.

Na vyjádření žalovaného reagovali žalobci replikou, ve které zopakovali důvody pro podání žaloby. Žalobci vyjádřili přesvědčení, že správní orgány měli posoudit požadované změny ve smyslu ustanovení § 72 odst. 2 zákona o matrikách, což se však v projednávaném případě nestalo, neboť napadené rozhodnutí je odůvodněno tím, že § 70 zákona o matrikách, který taxativně vymezuje, v jakých případech může občan užívat více příjmení, požadovanou změnu příjmení z jednoho na dvě neumožňuje.

Ve věci proběhlo dne 28. 3. 2012 ústní jednání, při kterém žalobci i žalovaný nejprve setrvali na svých stanoviscích, zástupkyně žalovaného však v konečném návrhu navrhla zrušení napadeného rozhodnutí s ohledem na změnu judikatury.

Ze správního spisu, který si soud od žalovaného vyžádal, vyplývají následující pro věc rozhodné skutečnosti:

Dne 9. 8. 2010 podali žalobci a) a b) u správního orgánu prvního stupně žádost o změnu příjmení jejich nezletilého syna z dosavadního Laubr na nové příjmení Laubr Žirovnický. Svoji žádost odůvodnili tím, že jejich přáním je zachovat obě svá příjmení do budoucna. Uvedli, že pokud obě jejich příjmení neponese jejich společný potomek,

dojde z genealogického hlediska k vymření jednoho z rodů. Žalobci k žádosti později doložili i výsledek genealogického výzkumu rodu Žirovnických. Správní orgán prvního stupně rozhodnutím ze dne 20. 9. 2010 sp. zn. 3904/2010/SPR/MaÚ, č.j. 87729/2010 nevyhověl žádosti žalobců o změnu příjmení, neboť nebyl naplněn žádný z důvodů uvedených v § 70 zákona o matrikách. Odvolání žalobců bylo zamítnuto napadeným rozhodnutím žalovaného. Ten při posuzování odvolání vyšel ze skutečnosti, že § 70 zákona o matrikách změnu příjmení z jednoho na dvě ve správním řízení neumožňuje, a proto ji nelze připustit ani v případě, kdy žadatelé vnímají svoje důvody jako vážné. Žalovaný dále odkázal na § 19 zákona o matrikách a uvedl, že nezletilý se narodil z manželství, dohoda o příjmení dětí byla uvedena na oddacím listu rodičů a nezletilý proto nese příjmení Laubr.

Soud přezkoumal napadené rozhodnutí a řízení jeho vydání předcházející v řízení dle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního s. ř. s., v rozsahu a v mezích uplatněných žalobních bodů dle § 75 odst. 2 s. ř. s. s tím, že přitom vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s.ř.s.), a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

Vzhledem k tomu, že skutkové okolnosti případu nejsou mezi stranami sporné, zabýval se krajský soud pouze posouzením právní otázky, která spočívá ve výkladu § 72 odst. 2 zákona o matrikách a jeho vztahu k § 70 odst. 1 tohoto zákona. V této souvislosti je nezbytné předestlat, že obdobný případ již řešil i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 11. 5. 2011 č.j. 1 As 26/2011-55 (dostupný na www.nssoud.cz). Se závěry vyslovenými v tomto rozhodnutí se zdejší krajský soud plně ztotožňuje. Předmětem nyní projednávané věci je žádost žalobců a) a b) o změnu příjmení jejich nezletilého syna z dosavadního Laubr na nové příjmení Laubr Žirovnický. Tato problematika je upravena v § 72 zákona o matrikách. Dle odst. 2 tohoto ustanovení se změna příjmení povoluje zejména tehdy, jde-li o příjmení hanlivé, nebo směšné, nebo je-li pro to vážný důvod.

Nejvyšší správní soud se ve výše zmíněném rozsudku zabýval nejprve otázkou, která je významná i pro projednávanou věc, zda za změnu příjmení lze považovat i nahrazení jednoho příjmení dvěma příjmeními. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že změna příjmení dle § 72 odst. 2 zákona o matrikách může spočívat v nahrazení dosud užívaného jediného příjmení více příjmeními, jestliže to opodstatňuje vážný důvod, pro nějž se o změnu příjmení žádá. Jako „vážné důvody“ pro změnu příjmení, které je žadatel povinen nejen tvrdit, ale i prokázat, pak označil Nejvyšší správní soud např. důvody motivované snahou navázat na rodovou tradici (např. zabránit tomu, aby vymřením rodu „po meči“ přestalo být užíváno příjmení rodu v dané linii).

Dále se Nejvyšší správní soud zabýval tím, jaký význam pro posouzení žádosti o změnu příjmení má § 70 odst. 1 zákona o matrikách, který obsahuje uzavřený výčet případů, kdy je osoba oprávněna užívat více příjmení. K této otázce Nejvyšší správní soud uvedl, že § 70 odst. 1 zákona o matrikách se týká pouze těch případů, kdy užívání více příjmení je spojeno s matriční událostí (§ 1 odst. 4 zákona o matrikách) či matriční skutečností [§ 5 odst. 1 písm. b) zákona o matrikách], aniž by však změna příjmení byla hlavním předmětem této události či skutečnosti. Toto ustanovení se však nevztahuje na žádost o změnu příjmení dle § 72 zákona o matrikách. Změna příjmení na základě žádosti je tak dle názoru Nejvyššího správního soudu specifickou, samostatnou matriční skutečností, což

vyjadřuje i systematika zákona o matrikách, který upravuje tuto otázku v samostatném dílu. Nejvyšší správní soud uzavřel, že na posuzování žádosti o změnu příjmení dle § 72 odst. 2 zákona o matrikách nelze aplikovat § 70 odst. 1 téhož zákona. Zdůraznil však, že matriční úřad by měl zohlednit zásadu omezené přípustnosti užívání více příjmení, která by se měla projevit v přísném zkoumání, zda požadovaná změna je odůvodněna tak výjimečnými skutečnostmi, pro něž nepostačí změna jediného příjmení na jiné jediné příjmení. Pouze takový výklad § 72 odst. 2 a jeho vztahu k § 70 odst. 1 zákona o matrikách umožňuje poměřit konkrétní okolnosti daného případu formující individuální zájem s veřejným zájmem na stabilitě příjmení a snadné identifikaci osob. Proto pouze takový výklad je v souladu s požadavky čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech a postulátem právního státu.

Při aplikaci výše uvedených závěrů Nejvyššího správního soudu na projednávanou věc je zřejmé, že správní orgány pochybily, když žádost žalobců zamítli s odkazem na § 70 odst. 1 zákona o matrikách. Soud proto napadené rozhodnutí žalovaného zrušil pro nezákonnost dle § 78 odst. 1 s.ř.s. a současně dle § 78 odst. 4 s.ř.s. vyslovil, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení.

V dalším řízení bude třeba žádost žalobců posoudit ve světle § 72 odst. 2 zákona o matrikách a zkoumat závažnost důvodu, o který žalobci svou žádost opřeli.

O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., dle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měli plný úspěch žalobci, a mají tudíž proti žalovanému právo na náhradu nákladů řízení, které důvodně vynaložili.

Soud proto žalobcům proti žalovanému přiznal právo na náhradu nákladů řízení, které důvodně vynaložili. Za tyto náklady je nutno považovat uhrazený soudní poplatek za podání žaloby, celkem ve výši 6.000,- Kč a odměnu zástupce (§ 57 s.ř.s.). Zástupci byla přiznána odměna dle § 12 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen „advokátní tarif“) za tři úkony právní služby při zastupování tří osob na základě § 9 odst. 3 písm. f) ve spojení s § 7, § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) advokátního tarifu ve výši 15.120,- Kč (převzetí zastoupení, písemné podání ve věci samé, účast při jednání před soudem). Výše hotových výdajů byla stanovena podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu, taktéž za tři úkony právní služby, ve výši 900,- Kč. Náhrada za promeškaný čas strávený cestou na ústní jednání a zpět dle § 14 odst. 1 písm. a) a odst. 3 advokátního tarifu byla stanovena za 4 započaté půlhodiny ve výši 400,- Kč. Zástupci žalobců tedy náleží odměna a náhrada za poskytování právních služeb ve výši 16.420,- Kč navýšená o 3.284,- Kč, což je částka odpovídající dani, kterou je zástupce povinen z odměny za zastupování a z náhrad odvést jakožto plátce daně z přidané hodnoty podle zvláštního právního předpisu (§ 57 odst. 2 s.ř.s.). Při určování cestovních nákladů zástupce žalobců na jednání soudu dne 28. 3. 2012 vycházel soud z následujících skutečností: vůz Volkswagen Passat, vzdálenost 214 km; spotřeba podle technického průkazu vozu 7,6/4,8/5,8 l/100 km; sazba základní náhrady za 1 km činí 3,70 Kč. Spotřeba byla vypočtena podle vyhlášky 429/2011 Sb., kdy cena za litr nafty činí 34,70 Kč. Zástupci žalobce tedy náleží cestovné ve výši 1.242,- Kč. Žalovaný je povinen uhradit k rukám zástupce žalobců celkem částku 26.946,- Kč, k čemuž mu byla stanovena přiměřená lhůta.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Liberci dne 28. března 2012

Mgr. Karel Kostecký, v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Jana Kohútová